

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně Mgr. Daniely Zemanové a soudců JUDr. Barbary Pořízkové a JUDr. Radana Malíka v právní věci žalobkyně: **Ing. V. S.**, zastoupené JUDr. Romanem Haisem, advokátem se sídlem Jiráskova 41, Brno, proti žalovanému: **Krajský úřad Jihomoravského kraje, odbor dopravy**, se sídlem Žerotínovo nám. 3/5, Brno, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 6. 9. 2007, č. j. JMK 95916/2007, ve věci přestupku proti bezpečnosti a plynulosti silničního provozu na pozemních komunikacích, o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Krajského soudu v Brně ze dne 20. 2. 2008, č. j. 57 Ca 51/2007 - 28,

t a k t o :

Rozsudek Krajského soudu v Brně ze dne 20. 2. 2008, č. j. 57 Ca 51/2007 - 28, **se z r u š u j e** a věc **se v r a c í** tomuto soudu k dalšímu řízení.

O d ů v o d n ě n í :

Včas podanou kasační stížností se žalobkyně (dále jen „stěžovatelka“) domáhala zrušení v záhlaví označeného pravomocného rozsudku Krajského soudu v Brně (dále jen „krajský soud“), kterým byla zamítnuta její žaloba proti rozhodnutí Krajského úřadu Jihomoravského kraje, odboru dopravy (dále jen „žalovaný“), ze dne 6. 9. 2007, č. j. JMK 95916/2007. Tímto rozhodnutím bylo změněno rozhodnutí Městského úřadu Znojmo, odboru dopravy (dále jen „správní orgán“),

ze dne 22. 5. 2007, sp. zn. SMUZN 17380/2006 *Za*, kterým byla stěžovatelka uznána vinnou, neboť dne 17. 11. 2006 v 00.10 hod. v obci Štíraty jako řidička osobního motorového, neměla při řízení u sebe řidičský průkaz a osvědčení o registraci vozidla a současně se na výzvu policisty, po pozitivní dechové zkoušce, odmítla podrobit vyšetření, zda není ovlivněna alkoholem, čímž spáchala přestupek:

- podle § 22 odst. 1 písm. d) zákona č. 200/1990 Sb., o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o přestupcích“), v souvislosti s porušením § 5 odst. 1 písm. f) zákona č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o provozu na pozemních komunikacích“), neboť se na výzvu policisty odmítla podrobit vyšetření, zda není ovlivněna alkoholem, a
- podle § 22 odst. 1 písm. l) zákona o přestupcích, v souvislosti s porušením § 6 odst. 8 písm. a), b) zákona o provozu na pozemních komunikacích, neboť při řízení neměla u sebe řidičský průkaz a osvědčení o registraci vozidla.

Za uvedené jednání ji podle § 22 odst. 4 zákona o přestupcích byla správním orgánem uložena jednak pokuta ve výši 25 000 Kč a jednak zákaz činnosti spočívající v zákazu řízení motorových vozidel na dobu 12 měsíců ode dne nabytí právní moci citovaného rozhodnutí. Změna tohoto rozhodnutí provedená žalovaným odvolacím orgánem se týkala výrokové části a spočívala v tom, že ve výroku o vině se:

- A) v části obsahující popis skutku slova „neměla při řízení u sebe řidičský průkaz a osvědčení o registraci vozidla“ nahrazují slovy „nepředložila na výzvu policisty řidičský průkaz a osvědčení o registraci vozidla“
- B) v části obsahující ustanovení o použité právní kvalifikaci slova „§ 6 odst. 8 písm. a), b) zák. č. 361/200 sb., o provozu na pozemních komunikacích, neboť při řízení neměla u sebe řidičský průkaz a osvědčení o registraci vozidla“ nahrazují slovy „§ 6 odst. 9 zák. č. 361/2000 Sb., neboť jako řidič motorového vozidla na výzvu policisty nepředložila řidičský průkaz a osvědčení o registraci vozidla“.

Ve zbytku pak žalovaný rozhodnutí správního orgánu podle § 90 odst. 5, věty druhé, správního řádu (zákon č. 500/2004 Sb.) potvrdil.

Napadeným rozsudkem krajský soud žalobu zamítl s tím, že správní orgány v dané věci provedly dostatečně dokazování, skutkový stav byl náležitě zjištěn a správně právně zhodnocen.

V kasační stížnosti uplatnila stěžovatelka důvody ve smyslu ustanovení § 103 odst. 1 písm. a) a c) zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“), neboť napadené rozhodnutí považuje za nezákonné z důvodu nesprávného posouzení právní otázky soudem a řízení před soudem za zmatečné z důvodu absence podmínek řízení.

Konkrétně stěžovatelka uvedla, že příslušníci Policie České republiky ji vyzývali k podrobení se vyšetření, které mělo spočívat v odebrání vzorku krve, ale toto vyšetření by v jejím případě bylo spojeno s nebezpečím pro její zdraví, což doložila lékařskou zprávou již při ústním jednání před správním orgánem; na tyto skutečnosti v žalobě poukázala. Dále stěžovatelka namítla, že nebyla upozorněna na alternativní možnost vyšetření odebráním vzorku moči. Vzhledem k pravidelnému užívání antidepresiv a anxiolitik nemůže konzumovat alkoholické nápoje. Na podporu těchto tvrzení navrhovala doplnit dokazování výsledkem svědků – manželů F. a jejich dcery, kteří se jednak mohli vyjádřit k tomu, zda v den spáchání přestupku požívala alkoholické nápoje, a dále k tomu, zda ji hlídka Policie České republiky upozornila na možné podrobení se vyšetření formou odběru vzorku moči. Navrhovaný výsledek tak mohl být stěžejním důkazem ve sporu, ale přesto byl odmítnut. Dle názoru stěžovatelky tak krajský soud rozhodoval pouze na základě výpovědi příslušníků Policie České republiky, kdy jimi sdělená fakta považoval za prokázaná a naproti tomu její výpověď hodnotil jako účelovou a nevěrohodnou, v důsledku čehož nepovažoval za nutné, aby bylo doplněno dokazování o stěžovatelkou navržené výpovědi svědků.

Stěžovatelka též namítla, že krajský soud rozhodoval ve věci bez nařízení jednání, ačkoliv stěžovatelka prostřednictvím svého právního zástupce sdělila na podání učiněném dne 26. 10. 2007 na usnesení soudu s výzvou k úhradě soudního poplatku (založeno ve spisu krajského soudu na č. l. 18), že nesouhlasí s projednáním věci bez nařízení jednání. Jestliže krajský soud poté rozhodl, aniž nařídil a provedl ústní jednání, pak k tomu nebyly splněny zákonné předpoklady.

S ohledem na shora uvedené skutečnosti stěžovatelka navrhla Nejvyššímu správnímu soudu, aby napadený rozsudek krajského soudu zrušil a věc mu vrátil zpět k dalšímu řízení.

Žalovaný ve vyjádření ke kasační stížnosti uvedl, že krajský soud se dostatečným, podrobným a přesvědčivým způsobem vypořádal s žalobními tvrzeními stěžovatelky, zejména s jejími tvrzeními ohledně obsahu výzvy policistů. V tomto směru zopakoval, že o způsobu vyšetření rozhoduje lékař a nikoliv policista. Policisté jako svědci vypověděli, že zmiňovali v souvislosti s výzvou vedle odběru krve i odběr moči, stěžovatelka bezprostředně po spáchání přestupku na místě žádný důvod odmítnutí podrobit se lékařskému vyšetření neuvedla, přičemž v rámci správního řízení uplatnila dva rozdílné zdravotní důvody pro odmítnutí odběru biologického vzoru, což výrazně zpochybňuje věrohodnost takového tvrzení. Dále žalovaný konstatoval, že v rámci správního řízení stěžovatelka nenavrhovala vyslechnout manžele F. ani jejich dceru (podrobné stanovisko zaujal k tomuto žalobnímu tvrzení žalovaný na str. 2 a 3 svého vyjádření k žalobě ze dne 30. 11. 2007) s tím, že pokud by se tyto osoby měly vyjadřovat k požívání alkoholu stěžovatelkou, pak by takový důkaz byl ve věci zjevně nadbytečný, když řízení po požití alkoholu se žalobkyni nekladlo za vinu. Současně se žalovaný ztotožnil se

závěrem krajského soudu, že stěžovatelka netvrdila, že by manželé F. s dcerou byli přítomni výzvě policistů. Tato skutečnost vyplývá dle žalovaného z vyjádření stěžovatelky ve správním řízení, v jehož rámci uvedla: „oni mi vrátili občanský průkaz a já jsem šla pěšky zpět k F. s paní F. a její dcerou, které mezitím přišly za mnou, protože jim bylo divné, že se dlouho nevracím“. Ve spojení s tvrzením policistů pak dle žalovaného nebylo pochyb o tom, že paní F. s dcerou o výzvě policistů žádné informace poskytnout nemohou. Nadto žalovaný poukázal na to, že stěžovatelka v rámci správního řízení předmětný výsledek ani nenavrhla. Pouze v odvolání namítla nedostatečně zjištěný skutkový stav věci a v tomto ohledu žalovaný odkázal na odůvodnění svého rozhodnutí, jakož i na své vyjádření k žalobě.

Závěrem žalovaný uvedl, že se nemůže vyjádřit ke stížní námitce o nepřípustném rozhodování krajského soudu bez jednání, protože v rámci řízení před soudem byl seznámen pouze s obsahem žaloby. Nakonec vyjádřil svůj názor, dle něhož by Nejvyšší správní soud měl kasační stížnost jako nedůvodnou zamítnout, jak předpokládá § 110 odst. 1, věta poslední, s. ř. s.

Nejvyšší správní soud nejprve posoudil formální náležitosti kasační stížnosti a konstatoval, že kasační stížnost je podána včas, jde o rozhodnutí, proti němuž je kasační stížnost přípustná, a stěžovatelka je zastoupena advokátem (§ 105 odst. 2 s. ř. s.). Poté přezkoumal napadený rozsudek krajského soudu v rozsahu kasační stížnosti a v rámci uplatněných důvodů (§ 109 odst. 2 a 3 s. ř. s.), ověřil při tom, zda napadený rozsudek netrpí vadami, k nimž by musel přihlídnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 2, 3 s. ř. s.) a dospěl k závěru, že kasační stížnost je důvodná.

Stěžovatelka uvedla důvody kasační stížnosti podle § 103 odst. 1 písm. a) a c) s. ř. s., tj. nezákonnost spočívající v nesprávném posouzení právní otázky soudem v předcházejícím řízení; zmatečnost řízení před soudem pro chybějící podmínky řízení, rozhodování vyloučeným soudcem nebo v nesprávném obsazení soudu, popřípadě vydání rozhodnutí v neprospěch účastníka v důsledku trestného činu soudce.

V této souvislosti Nejvyšší správní soud uvádí, že tvrzené důvody kasační stížnosti soud posuzuje podle jejich obsahu a nikoliv podle formálního označení. Pokud jsou ze znění kasační stížnosti její důvody seznatelné a odpovídají zákonným kasačním důvodům, není rozhodující, že stěžovatel sám kasační důvody k jednotlivým zákonným ustanovením nepodřadil či tak učinil nepřesně. Tak se stalo i v projednávané věci, kdy namítané odnětí možnosti jednat před soudem stěžovatelka podřadila pod § 103 odst. 1 písm. c) s. ř. s., přičemž vydání rozhodnutí soudem bez nařízení jednání, aniž pro tento postup jsou splněny zákonné podmínky, judikatura kvalifikuje jako jinou vadu řízení, která mohla mít za následek nezákonné rozhodnutí ve věci samé (srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 11. 11. 2004, č. j. 6 Azs 28/2003 – 59, publikovaný pod č. 482/2005 Sb. NSS, www.nssoud.cz).

Nejvyšší správní soud se tedy primárně zabýval kasačním důvodem vymezeným v ustanovení § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s., podle něhož lze podat kasační stížnost z důvodu nepřezkoumatelnosti spočívající v nesrozumitelnosti nebo nedostatku důvodů rozhodnutí, popřípadě v jiné vadě řízení před soudem, mohla-li mít taková vada za následek nezákonné rozhodnutí o věci samé. Jedná se o skutečnosti natolik závažné, že se jimi soud musí zabývat i tehdy, pokud by je stěžovatelka nenamítala, tedy z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3 s. ř. s.).

Pravidlem při soudním rozhodování je vždy nařízení ústního jednání, aby byla zachována zásada ústnosti a veřejnosti soudního jednání (čl. 38 odst. 2 Listiny základních práv a svobod, čl. 96 odst. 2 Ústavy České republiky). Výjimkou z této zásady je možnost soudu projednat věc bez nařízení jednání, tato výjimka však musí být vykládána zejména s ohledem na zájmy účastníka řízení, o jehož právech se v řízení rozhoduje, proto s nimi pouze tento účastník může dle svého uvážení disponovat. Podle § 51 odst. 1 s. ř. s. soud může rozhodnout o věci samé bez jednání, jestliže to účastníci shodně navrhli nebo s tím souhlasí. Má se za to, že souhlas je udělen také tehdy, nevyjádří-li účastník do dvou týdnů od doručení výzvy předsedy senátu svůj nesouhlas s takovým projednáním věci; o tom musí být ve výzvě poučen. Toto zákonné ustanovení stanoví tedy předpoklady (fikci souhlasu), kdy může soud o žalobě rozhodnout bez jednání.

V daném případě krajský soud v návaznosti na podanou žalobu vyzval stěžovatelku k zaplacení soudního poplatku ve výši 2000 Kč, a to usnesením ze dne 9. 10. 2007, č. j. 57 Ca 51/2007 – 18. Přípisem ze dne 9. 10. 2007 krajský soud současně stěžovatelku poučil o možnosti namítnout podjatost dle § 8 odst. 5 s. ř. s., sdělil ji, že dle platného rozvrhu práce má být daná věc projednána a rozhodnuta senátem 57 Ca složeným ze specializovaného samosoudce, JUDr. Jany Kubenové, a na závěr stěžovatelku vyzval ke sdělení, zda souhlasí s tím, aby soud rozhodl o věci samé bez nařízení jednání ve smyslu § 51 odst. 1 s. ř. s., přičemž souhlas dle citovaného ustanovení s. ř. s. je udělen také tehdy, nevyjádří-li se do 15 dnů od doručení této výzvy. Předmětná výzva, jakož i shora uvedené usnesení krajského soudu, bylo stěžovatelce, resp. jejímu zástupci, doručeno dne 25. 10. 2007, přičemž hned následujícího dne 26. 10. 2007 bylo krajskému soudu dané usnesení doručeno nazpět (osobně na podatelně), a to se dvěma nalepenými kolkovými známkami v hodnotě 1000 Kč a s ručně vepsaným vyjádřením, dle něhož: *„žalovaná nesouhlasí s projednáním věci bez nařízení jednání“*. Citované vyjádření bylo opatřeno datem 26. 10. 2007 a podpisem zástupce stěžovatelky. I přes tyto skutečnosti, jež mají oporu v předloženém soudním spise (č. l. 18 až 20), však krajský soud rozhodl v projednávané věci bez nařízení jednání.

Uvedený procesní postup krajského soudu je přitom v rozporu s ustanovením § 51 s. ř. s., jakož i se základními procesními zárukami garantovanými Listinou základních práv a svobod. Účastníku řízení totiž nelze

upřít právo na veřejné projednání věci v jeho přítomnosti včetně možnosti vyjádřit se, jak je mu garantováno čl. 38 odst. 2 Listiny základních práv a svobod. K tomuto závěru Nejvyšší správní soud dospěl s přihlédnutím k rozhodovací praxi Ústavního soudu, přičemž poukazuje například na jeho dřívější nálezy ze dne 2. 2. 1995, sp. zn. I. ÚS 57/94, a ze dne 20. 2. 1995, sp. zn. IV. ÚS 97/94, publikované pod č. 6 a č. 12 Sb. n. u. ÚS, sv. 3, str. 21 a 61, jakož i na jeho nálezy novější, a sice náleze ze dne 27. 5. 1999, sp. zn. III. ÚS 93/99, publikovaný pod č. 80 Sb. n. u. ÚS, sv. 14, str. 161, nebo náleze ze dne 24. 4. 2003, sp. zn. III. ÚS 630/02, publikovaný pod č. 59 Sb. n. u. ÚS, sv. 30, str. 103. Všechny citované nálezy vychází z čl. 36 odst. 1 a čl. 38 odst. 2 Listiny základních práv a svobod, z nichž plyne základní právo na reálnou a efektivní možnost účastníků řízení jednat před soudem, spočívající v oprávnění právně i skutkově argumentovat. Z hlediska soudu je pak smyslem jednání především provedení dokazování, v jehož rámci má být věc úplně, spravedlivě a bez průtahů projednána a rozhodnuta.

Lze tak uzavřít, že pokud stěžovatelka krajskému soudu sdělila svůj nesouhlas s rozhodnutím ve věci bez nařízení jednání, je třeba tento její procesní návrh respektovat a nelze o věci rozhodnout bez nařízení jednání.

V daném případě tímto způsobem krajský soud nepostupoval, a proto Nejvyšší správní soud přisvědčil námitce stěžovatelky týkající se odnětí možnosti jednat před soudem a v této části shledal její kasační stížnost důvodnou s tím, že tato skutečnost je sama o sobě důvodem pro zrušení napadeného rozsudku. Aniž by se tedy zdejší soud zabýval ostatními stěžovatelčinými námitkami, rozsudek krajského soudu podle § 110 odst. 1 s. ř. s. zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení. V tomto řízení je krajský soud vázán právním názorem Nejvyššího správního soudu, který byl vysloven v odůvodnění tohoto rozsudku.

O náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti rozhodne krajský soud v novém rozhodnutí (§ 110 odst. 2 s. ř. s.).

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 22. ledna 2009

Mgr. Daniela Zemanová
předsedkyně senátu